

ACHTERGROND EN RESULTATEN

WIJZER OP WEG. STUDEREN & DYSLEXIE.

Een wetenschappelijk
onderbouwd
begeleidingsprogramma voor
studenten met dyslexie

PROJECTTEAM

Jolien De Brauwer

Ellen Meersschaert

Annelies Aerts

Eline Van Kerckhove

Wim Tops

Maaïke Loncke

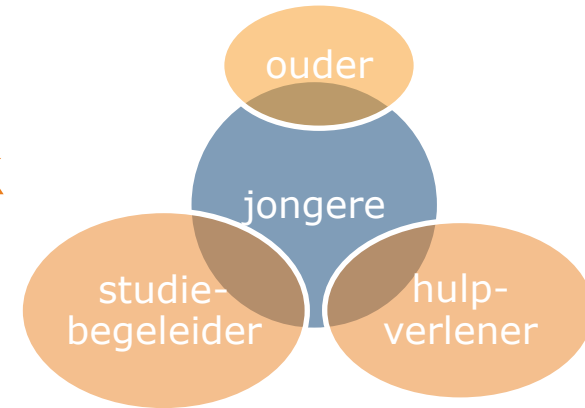

Astrid Geudens

ONDERZOEKSPROJECT

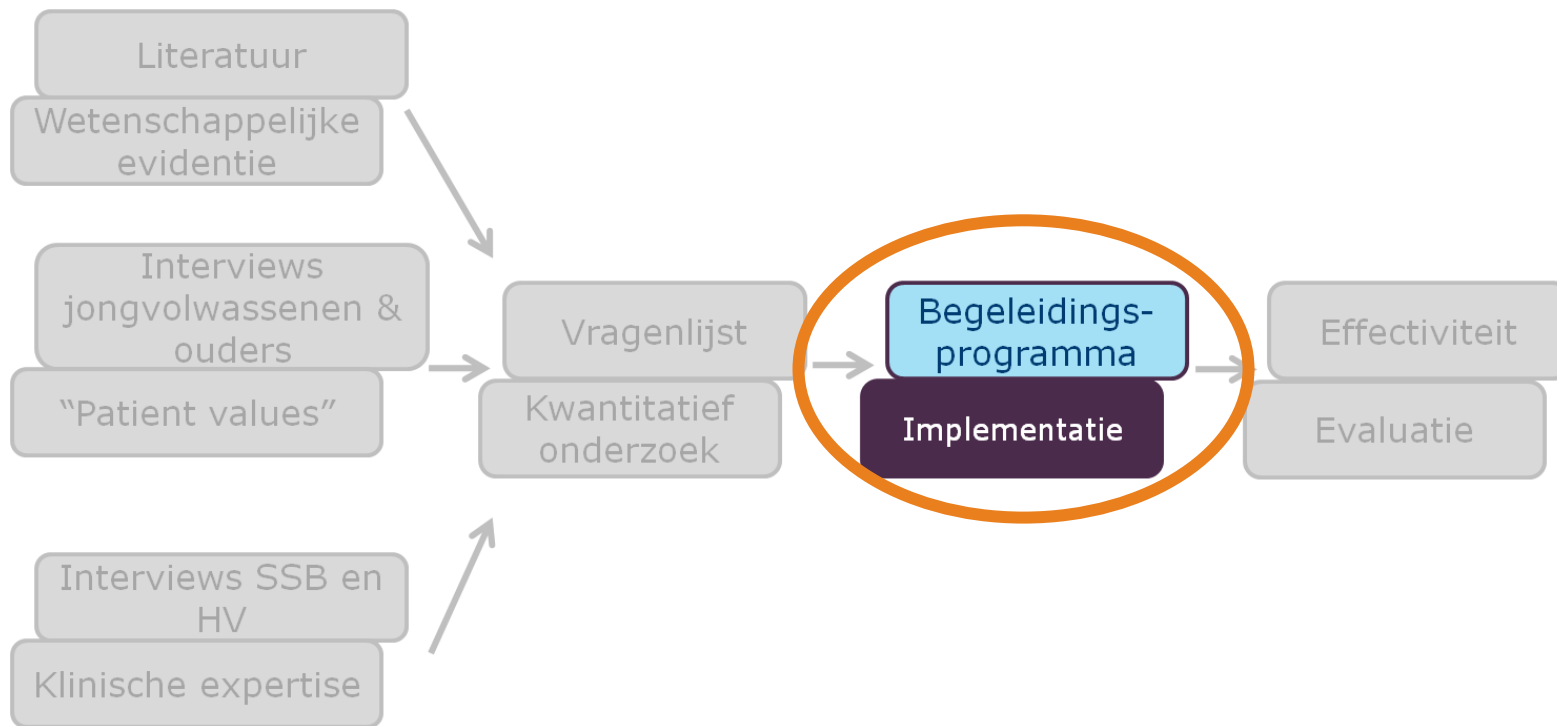
(DE BRAUWER ET AL., IN VOORBEREIDING)

- Onderzoek naar **werkzame aspecten** rekening houdend met **ervaringen** jongvolwassene en zijn/haar **netwerk**
- **Wetenschappelijk onderbouwd begeleidingsprogramma** op maat van jongvolwassenen (cf. Steenbeek-Planting, Kleijnen & Verhoeven, 2011; Tijms & De Gelder, 2011)
- Onderzoek naar **effectiviteit** van het ontwikkelde programma (tot op heden weinig onderzoek, zie Hellendoorn & Ruijsenaars, 2000; Nalavany, Williams Carawan & Rennick, 2011)

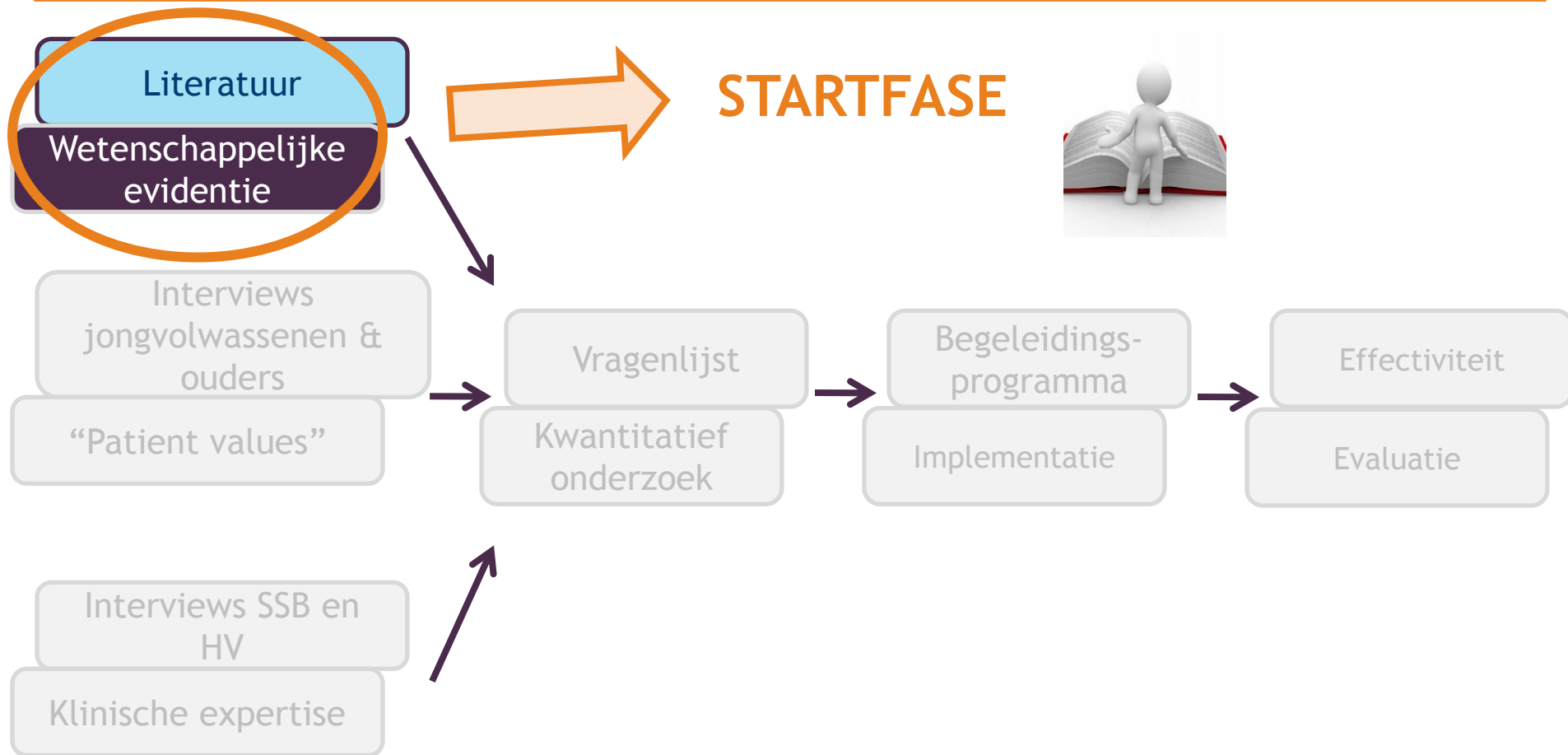

CENTRALE ONDERZOEKSVRAAG

Wat is **werkzame ondersteuning** voor jongvolwassenen eind secundair onderwijs en hoger onderwijs?

ONDERZOEKSOPZET

KWALITATIEF LUIK

KWANTITATIEF LUIK

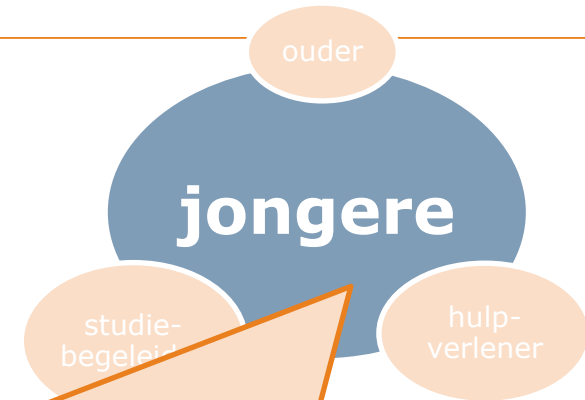

IMPACT VAN DYSLEXIE: KERNMOEILIKHEDEN

STUDIE 1:

problemen op het vlak van
begrijpend lezen op **voorggrond**
in beleving jongeren

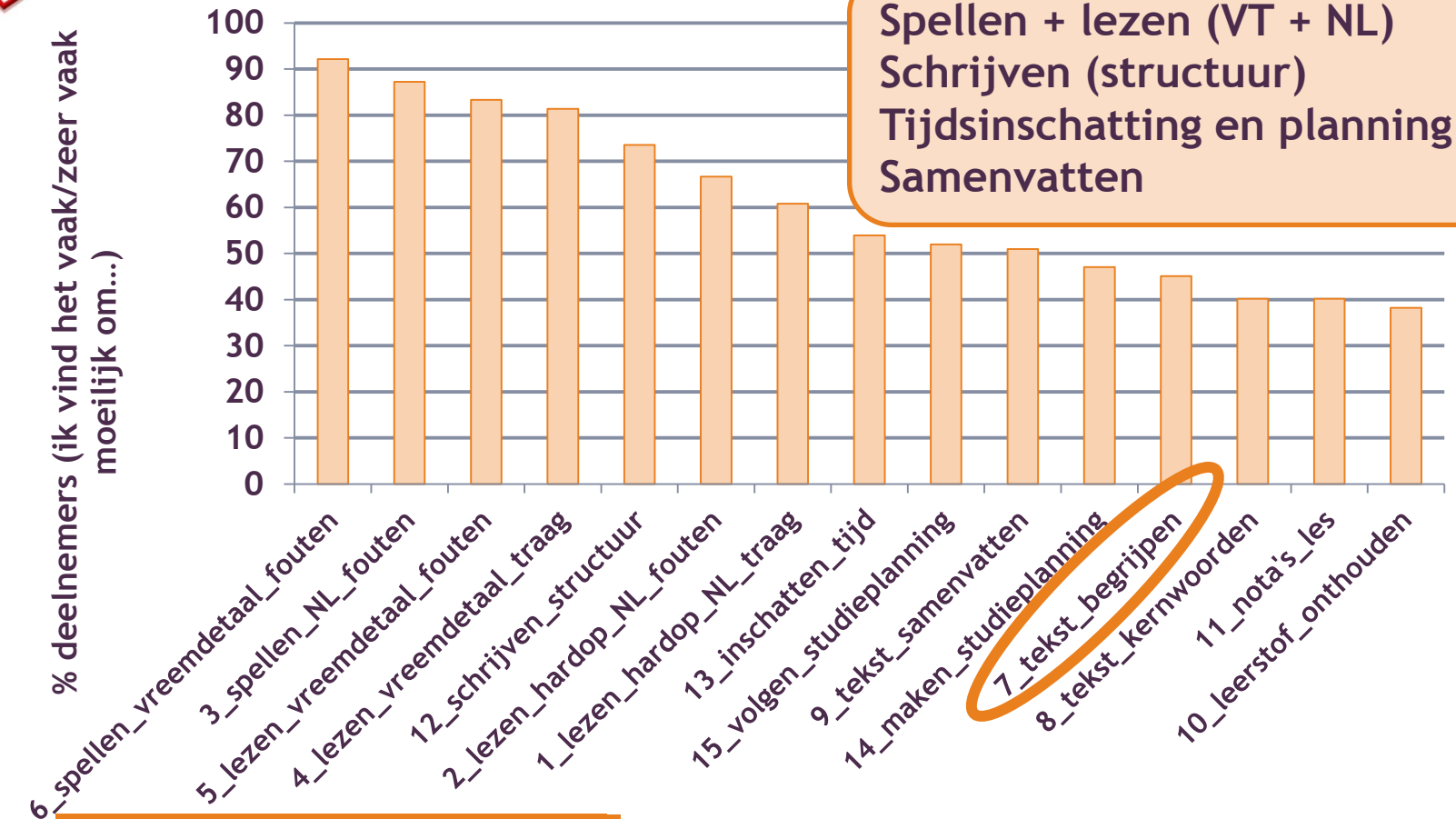
Bijvoorbeeld begrijpend lezen, ik denk dat er heel veel zijn die graag luidop zouden lezen en dat ze dat ook zouden moeten aanbieden om die tekst luidop te lezen of om hem voor te lezen. En dat dat dan inderdaad wel anders is dan voor alle andere leerlingen, **maar alle andere leerlingen begrijpen die tekst wel als ze hem stillezen.**

(N.D., hoger onderwijs)

IMPACT VAN DYSLEXIE: KERNMOEILIKHEDEN

STUDIE 2: begrijpend lezen één van de kernproblemen

Wijzer op weg - dag

14 juni 2013

UITGANGSPUNT WIJZER OP WEG

Ervaren moeilijkheden

- Socio-emotioneel (studies, dagelijks leven)
- Technisch lezen (NL + VT)
- Begrijpend lezen
- Planning
- Schrijven (structuur)
- Spelling (NL + VT)

Grote verscheidenheid

(Gerber, 2009; Ruijsenaars & van den Bos, 2011)

“One size does not fit all”

Thema's ‘Wijzer op Weg’:

- **Zelfwijzer** (psycho-educatie)
- **Studiewijzer** (begrijpend lezen en studeren)
- **Schrijfwijzer** (schrijfvaardigheden)
- **Tijdwijzer** (timemanagement)

WERKZAME INTERVENTIE BIJ JONGEREN?

STUDIE 1:

Kenmerken van **effectieve** interventie:

- **Expliciete** (compensatie)**strategieën** worden aangebracht én ingeoeft
- Nadruk op **herhaling**
- Er is **communicatie** tussen hulpverlener en andere actoren (jongere, ouders, school)
- Geduld en begrip van de hulpverlener

Let op: motivatie en beperkt aanbod voor jongvolwassenen kunnen als **barrière** ervaren worden

WERKZAME INTERVENTIE BIJ JONGEREN?

STUDIE 1

Kenmerken van

- **Expliciete** (complicatie) **ingeoefend**
- Nadruk op **herhaling**
- Er is **communicatie** tussen hulpverlener en andere actoren (jongere, ouders, school)
- Geduld en begrip van de hulpverlener

Let op: motivatie en beperkt aanpak kunnen als **barrière** ervaren worden

Misschien nog het positiefste was ook wel dat zij in het begin van het schooljaar mee kwam, om dan nog een keer te vertellen wat dat het probleem was en welke maatregelen dat zij zou voorstellen om dan toch toe te passen.

(moeder van jongere H0)

Toen kreeg ik van iedereen andere regeltjes om de spelling te doen. En daardoor kreeg ik alles door elkaar (lacht).

WERKZAME INTERVENTIE BIJ JONGEREN?

STUDIE 2:

Werkzaamheid therapie: $M = 4.67$; $SD = 1.18$ op een schaal van 1 tot 6 (dus tussen eerder wel werkzaam en werkzaam)

Waarom werkzaam?

- Ik heb daar strategieën en trucjes geleerd (74%)
- De hulpverlener had veel geduld (71%)
- De inhoud was aangepast aan mijn behoeften (70%)
- Er werd heel veel herhaald (68%)

IMPLEMENTATIE: WIJZER OP WEG

Thema's 'Wijzer op Weg':

- **Zelfwijzer** (psycho-educatie)
- **Studiewijzer** (begrijpend lezen en studeren)
- **Schrijfwijzer** (schrijfvaardigheden)
- **Tijdwijzer** (timemanagement)

INHOUD & ACHTERGROND ZELFWIJZER

Voorwaarden voor gedragsveranderingen bij begeleiding

- voldoende kennis/inzicht in de problemen
- voldoende bezorgdheid over de problemen
- voldoende eigenwaarde om er zich voor in te zetten
- voldoende vertrouwen in eigen vermogen

(Prochaska & Diclemente, 1984; Van Bilsen, 1992)

INHOUD & ACHTERGROND ZELFWIJZER

- Lotgenotencontact
- Inzicht in en kennis van dyslexie
- Acceptatie en positief zelfbeeld (cognitie)
- Handelen: inzicht in eigen sterktes en zwaktes
- Individualiseren
- Vertaling naar het dagelijks leven
- Mondiger - zelfstandiger maken

(Vermeulen, 2008)

1. Kennis over dyslexie verhogen
2. Inzicht in wat dyslexie voor hen betekent verhogen
3. In studiemethode handelen o.b.v. verworven inzichten

INHOUD & ACHTERGROND STUDIE- EN SCHRIJFWIJZER

Directe instructie en strategie-instructie

(Goetry et al., 2006; Mastropieri et al., 2003; Swanson, 1999, 2012)

- Opsplitsing in kleine deeltappen + integratie (inoefenen & herhalen)
- Aanleren van strategieën
- 'Think aloud' model
- Onmiddellijke, gerichte, individuele feedback
- Sterke focus op metacognitie

INHOUD & ACHTERGROND STUDIE- EN SCHRIJFWIJZER

Op maat werken (Eding et al., 1994; Roberts et al., 2008; Ruijsenaars et al., 2009)

- Directe transfer naar eigen studiemateriaal
- Individueel studie- en schrijfpad op basis van sterktes/zwaktes
- Geïntegreerde aanpak

1. Minder moeilijkheden ervaren met het verwerken van studiemateriaal
2. Teksten sneller en accurater kunnen verwerken
3. Meer strategieën toepassen
4. Meer hulpmiddelen kennen en toepassen en deze hulpmiddelen als werkzamer ervaren

1. Minder moeilijkheden ervaren met het maken van schrijfoopdrachten
2. De kwaliteit van schrijfoopdrachten verbeteren
3. Meer strategieën en regels toepassen voor het schrijven van een goede tekst
4. Meer hulpmiddelen kennen en toepassen en deze hulpmiddelen als werkzamer ervaren

INHOUD EN ACHTERGROND TIJDWIJZER

- Vaak meer tijd nodig om te studeren/taken te maken
- Moeilijkheden met het inschatten van tijd
- Moeilijkheden met tijdsbeheer en planning

(zie o.a. Mortimore & Crozier, 2006)

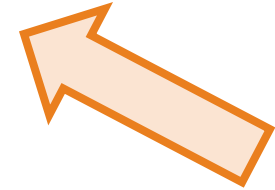
- Langetermijnplanning
- Kortetermijnplanning

→ Integratie planning in studie- en schrijfwijzer

EFFECTIVITEIT BEGELEIDINGSPROGRAMMA

STUDIE 3

**Pretest-posttest design met
controlegroep (wachtlIJst) (N = 41)**

Literatuur

Wetenschappelijke
evidentie

Interviews
jongvolwassenen &
ouders

“Patient values”

Interviews SSB en
HV

Klinische expertise

Vragenlijst

Kwantitatief
onderzoek

Begeleidings-
programma

Implementatie

Effectiviteit

Evaluatie

EFFECTIVITEIT BEGELEIDINGSPROGRAMMA

STUDIE 3

Pretest-posttest design met
controlegroep (wachtljst) (N = 41)

Focus op begrijpend lezen en studeren
(studiewijzer) en psycho-educatie (zelfwijzer)

Effectiviteit

Evaluatie

	Exp	Con
N	21	20
Geslacht	5 M; 16 V	3 M; 17 V
Opleiding	2 ac; 19 prof	2 ac, 18 prof
Leeftijd	M = 22;08	M = 21;02

Methodiek en resultaten (in voorbereiding)

De studenten

- ✓ weten méér over dyslexie en passen de kennis toe op zichzelf
- ✓ ervaren minder moeilijkheden met het verwerken van studiemateriaal
- ✓ rapporteren minder faalangst
- ✓ passen strategieën gericht toe
- ✓ kennen meer hulpmiddelen, passen deze meer toe en ervaren deze hulpmiddelen als werkzamer
- ✓ ervaren het werken met eigen studiemateriaal en op maat als werkzaam
- ✗ kunnen teksten die niet tot hun studiemateriaal behoren sneller en accurater verwerken

De studenten

- ✓ weten méér over dyslexie en passen dit kennis toe op zichzelf
- ✓ ervaren dat deze hulpmiddelen meer toe en
- ✓ raken meer inzicht in hun eigen leerproces
- ✓ raken meer inzicht in hun eigen leerproces
- ✓ passen deze hulpmiddelen toe op hun eigen manier
- ✓ kennen meer hulpmiddelen en passen deze meer toe en ervaren deze hulpmiddelen als werkzamer
- ✓ ervaren het werken met eigen studiemateriaal en op maat als werkzaam
- ✗ kunnen teksten die niet tot hun studiemateriaal behoren sneller en accurater verwerken

Bij de laatste sessie ging er een lampje branden in mijn hoofd.

Hartelijk dank voor uw aanwezigheid!

Contact

- Tel. 03 241 08 09 | code@thomasmore.be
- www.thomasmore.be/code